

Сучасні підходи до популяризації дитячого читання: міжнародний досвід

Одним із важливих факторів розвитку людського потенціалу є читання. Воно збагачує людину духовно, надає нові знання, розкриває вміння, розвиває креативне та образне мислення, сприяє більшій задоволеності життя в умовах інформаційного перенасичення, є корисним в будь-якій професійній діяльності. Проте, цілий комплекс перерахованих навичок, засвоюватиметься краще, якщо процес читання буде запроваджуватися вже з дитячого віку. Однак, дитяче читання в своїх проявах – явище надзвичайно різноманітне. Пов'язано це, насамперед, зі зміною якостей читання. Під цим розуміємо тривалість, характер, репертуар, мотиви і стимули читання дітей і підлітків. Важливим і навіть можна сказати першочерговим завданням бібліотекарів є всі заходи та форми організації роботи, які спрямовані на підвищення якості читання дітей і підлітків – молодого підростаючого покоління. В цьому полягає актуальність цієї тематики, адже «від рівня культурної компетентності громадян великою мірою залежать економіка, політика, національна безпека і конкурентоспроможність країни»[2]. Звісно, процес розвитку інтересу до читання чи його пробудження – явище дуже непросте. В сучасному глобалізованому світі, де діти велику увагу приділяють соцмережам і онлайн-ресурсам і не уявляють своє життя без гаджетів і комп'ютерів, стає доволі непростим завданням виховати у дітей звичку до читання та відвідування бібліотек. Проте, на сьогодні Україна має чималий досвід в проведенні заходів, що спрямовані на популяризацію читання. Серед них: акції, книжкові марафони, буккросингові ініціативи, фестивалі та конкурси, флешмоби. Для досягнення цієї мети також варто скористатися досвідом практик передових країн світу. Розглянемо детальніше на прикладах.

Серед найрозповсюдженіших проєктів по промоції читання у Великобританії наступні:

- *зірки читання Прем'єр-ліги*. Це партнерський проєкт, розроблений Національним фондом грамотності, Прем'єр-ліга Reading Stars – це обґрунтоване та ефективне втручання у читання для хлопчиків і дівчаток, які, можливо, не люблять читати, але люблять футбол. Також до програми можна залучати батьків. Це дає змогу надихнути на вдосконалення власних

навичок, а також більше стежити за тим, як, що і скільки читають їхні діти;

- *книги в автобусах*. Цей проєкт автобусної компанії Arriva North East, Національного фонду грамотності у партнерстві з Радою Міддлсбро. Суть проєкту полягає в безкоштовній роздачі компанією Arriva North East книг пасажиром районам Мідлсбро. Завдяки таким діям, діти, за словами батьків, стали менше проводити часу в гаджетах, а більше читати в автобусі по дорозі до школи. Понад 15 тисяч книг було подаровано завдяки такому проєкту.
- *SPOKES / підтримка батькам в освіті дітей. Освітній благодійний фонд*. Такий проєкт має на меті використання двох основних методів: "Пауза. Підказка. Похвала" та методу "загальномовний підхід до читання", які повинні застосовувати батьки при навчанні читанню дітей. Навчання батьків здійснюється впродовж трьох місяців, коли педагоги-психологи та спеціалісти допомагають в засвоєнні необхідним для цього вмінь і навичок.

Цікаві форми, що реалізуються у Швейцарії також можуть стати у пригоді бібліотекам України:

- *літературний автобус для дітей*. Завдяки цьому проєкту дошкільнята, а також діти шкільного віку до 12 років мають змогу познайомитися з віршами, розповідями професійних аніматорів з читання, послухати цікаві аудіо-книги, побачити захоплюючі ілюстрації на дитячих майданчиках та громадських місцях завдяки автобусу, наповненому книгами та іграшками. За рік ввн здійснює 800 поїздок і його відвідує загалом 6000 тисяч людей.
- *Граємо і навчаємось із дитячими віршиками / Громадська бібліотека GGG*. Знайомство дітей з книжкою завдяки цьому проєкту реалізується через вірші, пісні, історії, казки та пальчикові ігри. Відбувається таке знайомство у формі зустрічей. Організовує їх – громадська бібліотека GGG.
- *Велика радість читання «FUN-PASS» / Бібліотечний фонд м. Базель*. Проєкти громадської бібліотеки GGG (GGG Public Library (Switzerland) з 2002 року реалізують мету популяризації дитячого читання шляхом запровадження цікавих ігор, головоломок для дітей на території бібліотеки. Літній квиток «Fun-pass» – розважальний квиток сприяє читанню дітей по 15 хвилин в день.

У Польщі активно запроваджують наступні практики:

- *національний тиждень читання дітям*. Проєкт пропонує батькам, а також усім причетним до

освіти молодого покоління щодня виділяти час – 20 хвилин на читання вголос дітям. Проводять такий тиждень з 2002 року і супроводжується він цікавими рекламними матеріалами. Також організуються конкурси, виступи і відкриті читання. Організаторами таких заходів, зазвичай, є вчителі, бібліотекарі, митці, представники влади.

- *Соціальна акція «Перша Книжка для мого малюка»*. Акція розроблена фондом " «АВСХХІ – уся Польща читає дітям» . Мета полягає в заохоченні читання батьків дітям уже від самого народження. Для цього пологові будинки отримали понад 72 500 наборів за назвою "Перша книжка для мого малюка", а також DVD-диски з колисковими.

Досвід, який ми можемо запозичити у німецьких колег, предсталено наступними практиками :

- *Смакуй книги з Хенні Міл / McDonald's, Stiftung Lesen*. МакДональдз замінив іграшки, які входять до відомого Хенні Мілу, книжками. Фундація Stiftung Lesen підтвердила, що обрані книги відповідають вимогам дитячої аудиторії певного віку. Жанровий спектр книг різноманітний і всі вони справді високоякісні. Така акція корисна для дітей, адже так багато сімей не приділяють належної уваги читанню своїх дітей.
- *СЛІДАМИ СЛІВ ТА ОБРАЗІВ /Helene-Lange-Gymnasium (Німеччина)*.

Цей проєкт являє собою цікавий підхід до процесу читання, особливо для тих дітей, які читають не надто охоче. Поєднання захоплюючих зображень із текстом створює цікаві історії, які діти сприймають із задоволенням. Такий проєкт сприяє тому, що діти освоюють нові сучасні форми літератури, і більше читають в задоволення.

Аналізуючи перелічені практики, можемо підсумувати, що згадані підходи популяризації читання – цікаві за формою та змістом, можуть бути використані для популяризації читання серед дітей та підлітків, а також стати тими малими кроками, які потрібні для досягнення великих змін.

Список джерел:

1. Булах Т. Заходи з популяризації читання: загальна характеристика / Т. Булах // Вісник Книжкової палати. – 2016. – № 2. – С. 46-48. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vkp_2016_2_15.8.

2. Безручко О. Діти і читання в новій реальності // *Вісник Книжкової палати України*. – 2015. – № 8. – С. 44–47.
3. (<http://www.bookplatform.org/uk/resources/137-best-practices-report-on-reading-promotion.html>).
4. Безруких М. М. Почему дети все меньше читают?: На вопросы журнала и наших читателей отвечает профессор М. М. Безруких / М. М. Безруких // *Библиотечное дело*. – 2017. – № 18. – С. 2–6.
5. Захаренко А. М. Соціологія дитячого читання – вектор удосконалення бібліотечного обслуговування дітей / А. М. Захаренко, *Хмельницька обласна бібліотека для дітей імені Т. Г. Шевченка* : веб-сайт. URL: https://odb.km.ua/?dep=1&dep_up=1331&dep_cur=1353#gsc.tab=0